

BIBLIJSKO - MOLITVENE ZAJEDNICE

SVETI PETAR I PAVAO

Sljedeće kateheze

OBRAĐIVAT ĆE

ČOVJEKA

ČOVJEK U SUVREMENOM SVIJETU

NEKA PITANJA, TEŽNJE I NESKLADA DANAŠNJEGA ČOVJEKA

Čovjek - ORIGINAL ILI KOPIJA

Čovjek i grijeh: **DOBAR DAN TUGO!**

Sloboda i savjest određuju čovjeka

Čovjek duhovno i tjelesno biće

ČOVJEK DUHOVNO I TJELESNO BIĆE

Još uvijek promatrao čovjekovo biće. Promatrali smo ga u njegovu postanku, gdje je zasjao kao **slika Božja**, zatim kako je svojim **otuđenjem od Boga tu sliku poremetio i unakazio** upotrijebivši izbor svoje slobode i okrenuvši se od Boga. **Ovim razmišljanjem želimo ući u „strukturu“ čovjeka kako bismo dobili još potpuniji odgovor na pitanje što je čovjek.** Svakodnevno nam iskustvo svjedoči da se u čovjeku susreću dva elementa, dvije stvarnosti: **tjelesno i duhovno**, materijalno i nematerijalno.

Istini u
pohode

Dok s jedne strane doživljavamo da je čovjek prah i pepeo, podložan raspadanju i prolaznosti, s druge strane nas zapanjuje genij njegova duha, dubina njegove refleksije, iznašašća njegova uma, mudrost kojom nadvisuje sve materijalno.

Onda, kakvo je biće čovjek?

Pred tim je pitanjem zastao i veliki umnik čovječanstva Blaise Paskal (Blasius-Blaž), izrekavši svoju glasovitu misao o čovjeku. „**Čovjek nije doli trska koja misli, najkrhkija u prirodi, ali to je trska koja misli!**“ Tako se u čovjeku susreću slabost i krhkost zemaljskog i materijalnog s iskrom duha po kojem preobražava ovaj svijet.

Već nas izvještaj o stvaranju, o kojem smo govorili, stavlja u temeljnu činjenicu čovjekova života: **u njemu se susreću dva svijeta, svijet materije i svijet duha**, Bog ga oblikuje od praha zemaljskog, i time je dio prirode i kozmosa, ali mu udahnuje i duh života po kojem postaje „živa duša“. Po duhu kojega je primio čovjek nadilazi čitav svemir, razlikuje se od svih drugih stvorenja.

Proljeće 2015.

Broj 31

Duhovno vrelo

Duhovno
RATOVANJE:
KRISTOVA POBJEDA NAD SVIJETOM,
TIJELOM I ĐAVLOM

Časopis za praktičnog, penzioniranog pastora

Dvostruko očitovanje

Čovjek se očituje kako u svojoj tjelesnosti, tako i u svojoj duhovnosti. Upravo to dvostruko iskustvo koje imamo o čovjeku mnoge je u povijesti navelo da čovjeka promatraju kao **dvojstvo**, često puta kao **oprečno dvojstvo**. Tako grčka filozofija govori o čovjeku kao **kompoziciji duše i tijela**. Po Platonu duša je u tijelu kao u tamnici. Pravo se oslobođenje događa kada se duša oslobađa te tamnice i odlazi u svijet duhova. **Smrt je u grčkom poimanju rastavljanje duše od tijela, kod čega tijelo propada, a duša se pridružuje drugim dušama, odlazi u svijet ideja.**

Po Bibliji čovjek je jedan i jedinstven. On nije sastavljen. **Riječi koje upotrebljava Biblija za čovjeka su: duh, duša, tijelo.** Ali se kod toga bilo kojom riječi označava čitav čovjek. Razlika je samo pod kojim ga vidom promatra. Njegovu umnu i stvoriteljsku veličinu izriče pojmovima „duh“ i „duša“, **kako smo to vidjeli i u izvještaju o stvaranju („čovjek postaje živa duša“).** Nešto slično kao i kod nas kad za nekog čovjeka kažemo: „**On je duša od čovjeka**“ ili „**To je jedna dobra duša**“. Jednako je s pojmom „tijela“ u Bibliji. I ono označava čitava čovjeka, ali gledajući ga u njegovoj smrtnosti, relativnosti, prolaznosti. S tim se pojmom često susrećemo u biblijskim molitvama u kojim čovjek ponizno stupa pred Boga (Ps 65,3; 78,39 i dr.)

zajedno

Često naši prevoditelji Biblije izraz „**tijelo**“ prevode s „**biće**“ ili „**smrtnik**“. Kad je apostol Ivan htio pokazati do koje je dubine Riječ Božja zaživjela među nama, tada je upotrijebio izraz („**sarx**“ = **meso, tijelo**). Uzeo je, dakle, na sebe našu smrtnost, sve naše relativnosti, našu prolaznost i slabost, „**Riječ je postala tijelo**“. **No, usprkos tom trostrukom gledanju čovjeka, za Bibliju je čovjek uvijek jedan i jedinstven, i što god se s njime događa, zbiva se na čitavom njegovom biću. On je jedan i jedinstven u životu, i u smrti, u trenutku kad dolazi pred Boga.**

DVIJE STVARI
ZAPAMTI U ŽIVOTU:

PAZI NA SVOJE
MISLI DOK SI SAM,
PAZI NA SVOJE
RIJEČI DOK SI
S LJUDIMA.

DUJICVNOST.NET

Drugi vatikanski sabor izričući istinu o čovjeku naslanja svoju izjavu na tu biblijsku koncepciju (usp. GS 14). **Čovjek je jedan i jedinstven. Dimenzije ljudskog dostojanstva protežu se na čitava čovjeka, a ne samo na njegov duh.** Stoga je svako podcjenjivanje čovjekove tjelesnosti protivno Stvoriteljevim nakanama. **Tijelo nije tamnica niti nešto niže.** Ono je, po izvještaju stvaranja, Božje djelo (on sam ga oblikuje), a u uskrsnom preobraženju čovjeka, kako nam to svjedoči čitav Novi zavjet, sudjeluje čovjek i u svojoj tjelesnosti. **Tijelo nije čovjekova tamnica, već pripada njegovoj temeljnoj savršenosti po kojoj je ljudsko biće.**

Stoga nitko ne smije prezirati svoju tjelesnost, već je cijeliti i njegovati. Svaki dualizam dijeljenja čovjeka na višu i nižu sferu, na plemenitiji ili manje plemeniti dio – **stran je biblijskom poimanju čovjeka.** Jednako tako nije u skladu s Božjom riječju neki duhovni unilateralizam, jednostavnost po kojoj se naglašava „duša“, **pa nekada čujemo kako je Krist umro za „duše“.** Takvo svjedočanstvo nigdje ne nalazimo u novozavjetnim spisima. **Krist je umro za čovjeka, za ljude, otkupio je ljude. Ne spašava se „duša“ nego čovjek, koji je, kako smo istaknuli, jedan i i jedinstven.**

**ODLAZI
SOTONO!**

*Sotona u
današnje vrijeme*

Jednako tako, kada govorimo o čovjekovu otuđenju, o izvornom grijehu i njegovim posljedicama, tada treba reći da je on **pogodio čitavog čovjeka**, a ne samo njegovu tjelesnost. **Čitav je čovjek ranjen i na sebi nosi njegove posljedice**. Čovjekovo se otuđenje očituje na čitavom njegovu biću. Konačno, kako nas izvještava biblijski opis čovjekova izvornog grijeha, on se dogodio upravo u sferi njegova duha. Htijući biti kao Bog, stavio je sebe kao vrhovnu normu djelovanja. **Temeljni je čovjekov grijeh, grijeh neposlušnosti, bunta protiv Boga, a to su čini čovjekova duha**. Stoga je posve krivo promatrati tijelo kao izvor zla u čovjeku, jer zlo, kako nam to Krist svjedoči nastaje u čovjekovu srcu, u najdubljoj nutrini njegova duha. **Po Isusovim riječima svi grijesi, pa i oni tjelesni kao što su ubojstvo, preljub, bludnost, izlaze iz čovjekova srca (usp. Mt 16,19)**.

Maniheizam

Kad je govor o dualizmu, tada moramo na ovom mjestu spomenuti maniheizam kao nazor o čovjeku po kojem je čovjek sastavljen od duše i tijela, s time da su ta dva principa u njemu oprečna. **Duh i tijelo su stalno u međusobnoj borbi i to kao dobro i zlo.** Pokret se zove po utemeljitelju Babiloncu Maniju (3 stoljeće), koji je sebe smatrao posljednjim velikim prorokom. **Duša je čovjekova sapeta u tijelu i vraća se natrag u kraljevstvo svjetla, jer ima svoj izvor u Bogu, a tijelo ima svoje podrijetlo od zloga duha.** Taj se pokret vrlo brzo širio pa je zahvatio i kršćanstvo. Sv. Augustin se borio protiv njega 9 godina. Manihejci su obscjenjivali tijelo, gledali u njemu zlo i grijeh, zabranjivali ženidbu i svaku spolnost proglašavali grešnom.

ne vjeruj
svemu što
misliš

Pokret je kao religija nastao u 6 st. ali, na žalost, još i danas uočavamo njegove tragove (pa čak i među kršćanima) **u preziranju i podcjenjivanju tijela i svega tjelesnog, u shvaćanju da je tijelo izvor zla, u mentalitetu da se kao grijeh naglašava i vrednuje grijeh protiv spolnosti, kao mentalitet da tijelo treba mučiti i sl.** Nasuprot takvoj koncepciji Crkva naviješta da tjelesnost spada u savršenstvo čovjeka, (ništa slično i savršeno u stvorenom svijetu nema kao čovjek) da ona sudjeluje u njegovoj konačnoj preobrazbi, da je i Gospodin Isus pred Ocem svojim za nas i u svojoj tjelesnosti. Stoga je svako preziranje, omalovažavanje i podcjenjivanje čovjekove tjelesnosti nekršćansko i ne može se prepoznati kao poruka

Tjelesno i duhovno

S tim u vezi želimo reći i nekoliko riječi o tjelesnom i duhovnom u Bibliji. Isus tumači Nikodemu: „Što je od tijela rođeno, tijelo je; što je od Duha rođeno, duh je“ (Iv 3,6). U tome ujedno prepoznajemo i osnovni kriterij duhovnoga i tjelesnoga u Bibliji. **Stari i neotkupljeni čovjek je tjelesan, jer je otuđen, podvrgnut grijehu.** Novi čovjek, koji je rođen od Duha, on je duhovan (možda bi bio bolji izraz „duhov“). **Čovjek je dakle duhovan jer je rođen od Duha i jer je pod Duhom i jer se prepušta da ga vodi Duh Sveti.** Često nastaje nesporazum upravo u pojmovima duhovno-tjelesno u Bibliji, pa se tjelesno tumači kao sve ono što dolazi od ljudskog tijela (koje je po toj koncepciji grešno, zarobljeno požudom i nagonom).

neka vam
BUDE PREMA
VAŠOJ VJERI

Međutim, po Bibliji je i oholost i laž tjelesno djelo, jer je to djelo starog, otuđenog čovjeka kao što uzimanje hrane ili ljudska spolnost mogu biti duhovni čin ako ih čovjek čini onako kako ga nadahnjuje Duh sveti. **Možda je za to najbolja ilustracija Pavlov tekst:**

„A očita su djela tijela. To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomora, srdžbe, spletkarenja, razdori, strančarenja, zavist, pijančevanja, pijanke i tome slično. Unaprijed vam kažem, kao što vam već rekoh: koji takvo što čine, kraljevstva Božjega neće baštiniti. Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost. Protiv ovih nema zakona.“ (Gal 5,19-23).

Vidimo da su po Pavlu, djela tijela i zavist, srdžba, spletkarenje, razdor, strančarenja. Kad Pavao govori da „**tijelo žudi protiv Duha**“, onda time pokazuje baš tu unutarnju borbu koja se u nama odvija između starog i novog čovjek, jer svoje otkupljenje još ne nosimo u sebi u potpunosti, već imamo samo njegove prve plodove (**Rim 8,23**), a to je Duh kojim smo opečaćeni za dan otkupljenja. I tako dugo dok smo u ovoj situaciji, tako dugo dok se Isusovo otkupljenje još nije protegnulo na cjelovitost bića, a to će se dogoditi u potpunom preobražaju uskrsnuća, tako dugo ćemo trajno u sebi nositi iskustvo te borbe, te podvojenosti između starog i novog, neotkupljenog i tkupljenog.

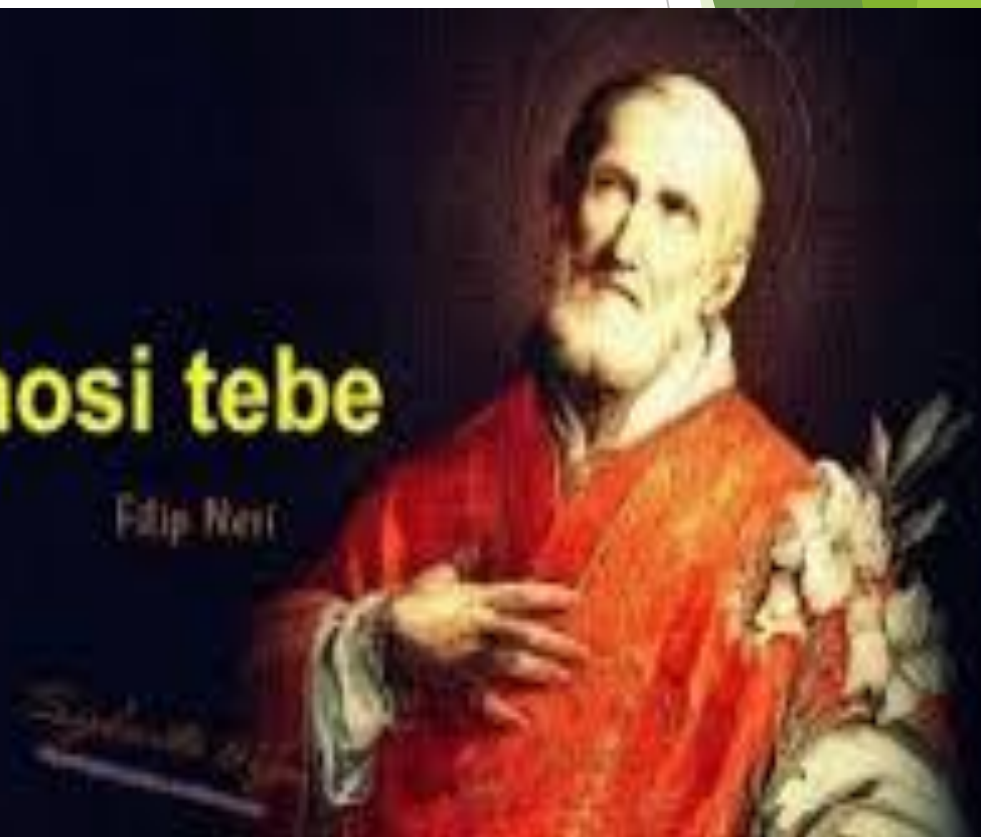

Upravo po suradnji s Duhom u nama sve više mora pobjeđivati novi čovjek, koji je stvoren po Isusu Kristu: svaki naš dan treba biti preobražavanje od tjelesnog prema duhovnom (Duhovnom) dok ne dosegneмо puninu Kristovu. **To je ujedno i temeljni program našega života.**

Krštenik je dakle pozvan na duhovni život. On je pomazan Duhom Svetim i pozvan da u ovom svijetu živi kao duhovna osoba, da živi Duhov (duhovni) život. To znači da trajno treba nastojati da ga u njegovim razmišljanjima i djelovanju, u njegovim motivima i usmjeravanjima treba voditi Duh Sveti, da se trajno otvara Duhu.

**Nosi križ
i nemoj da križ nosi tebe**

Filip Neri

Tako na duhovni život ne spada samo pobožnost već cjelokupno čovjekovo djelovanje u čitavom opsegu života, ali koje sada ima novo ishodište: ono se odvija pod djelovanjem Duha, krštenik živi u orbiti Duha. Stoga je Pavlova temeljna opomena kršćanskim zajednicama: **ako ste primili Duha i živite po Duhu.** Stoga krštenik ne može živjeti u ovome svijetu suobličen svijetu (kao svjetovnjak), jer je on duhovna osoba.

DUHOVNI
ČOVJEK

WATCHMAN NEE

Pa što je onda čovjek?

U Ispovijestima Augustin priznaje: “Kasno sam te uzljubio, ljepoto tako stara i tako nova, kasno sam te uzljubio! A eto, ti si bio u meni, a ja izvan sebe. Ondje sam te tražio nasrćući na ta lijepa bića koja si stvorio, ja rugoba. **Ti si bio sa mnom, a ja nisam bio s tobom.** Mene su daleko od tebe držale one stvari koje ne bi postojale kad ne bi bile u tebi. Zvao si me i vikao, probio si moju gluhoću, zabljesnuo si, sijevnuo si i rastjerao moju sljepoću, prosuo si miomiris, a ja sam ga upio da uzdišem za tobom, okusio sam ga pa gladujem i žeđam, dotakao si me, i zato gorim za tvojim mirom.”

**Kada misliš da si spoznao što je Bog,
onda budi siguran da to nije bog.**

Pa što je onda čovjek?

E, pa to, što ti misliš sigurno nije!

Njega jedino u potpunosti Bog poznaje.

A mi se po njegovu ravnamo - on je duh, duša i tijelo.

On je Duhov i duh ga jedino potpuno proniče.